

Előfizetési díj.

Videki postán vagy helyben házhoz hordva

Első évre	16 frt.
Felére	8
Negyedévre	4
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hvá a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hvá a előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

háodik évfolyama második évnegyedére.

„Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Felére	8 frt
Negyedévre	4
Egy órá	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Amegrendelések legzélszerűbben postai utvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Molcz egyszerre beküldött előfizetés után tüzletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

A végső stadiumban.

Budapest, ápril 22.

(.) Ministereiink visszatértek az osztrák frásorból s ma és holnap bemutatják a szabdelvű pártnak amaz egyezmény fővonása, mely a fennforgó vám- és bankügyi tárgyalásokban ez idő szerint létre volt hható. Az egyezményt a Tisza kormány még nem hagyta jóvá; lehozta magával, hogy itt magán uton bemutassa a törvényhozás kiválóbb tagjainak, s azon esetre, ha ezek belenyugozzanak, végleges jóváhagyásával ellátja. Ma tehát egyszerűen a a helyzet, hogy a Tisza-kormány eredetifeltételeit, melyekhez a vámtérület közösségének fenntartását kötötte, valószínű nem birta, s hogy ezen feltételeket lényegesen módosítani kellett, hogy a legkönnyebb válságnak ne tegye ki az országot. E módosításokat mutatja be ma és holnap a szabdelvű párt vezetőinek s ha ezek belenyugoznak a javaslatokba, akkor kiegyezés alapvonalai készek, s már csak a részletek megállapítása vára-kozik két kormányra, mi, ha a félveket tisztázzák, nehézség nélkül rövid idő alatt rendbelesz hozva.

három hosszú és munkateli hétig tartott míg az alkudozások a jelen stadium eljutottak. Az eredmény ma is csekély s várakozásainkat egyáltalában ki nem éghetheti. Maga a kormány sem mer- te az egyezményt a saját felelősségére meg- kötni; mielőtt elfogadja, a szabdelvű párt-

nak bemutatja azt. Ezzel maga is elis- meri, hogy az új kiegyezés a saját néze- teinek sem igen felel meg. Ha tehát az egyezmény mégis elfogadtatik, ez nem azért történik, mintha jószágáról meg len- ne valaki győződve, hanem azért, mert kétségtelen, hogy más kiegyezés jelenleg egyáltalában nem létesíthető. Kényszer- helyzetben vagyunk, az anyagi helyzet sulya, a külpolitika felhős láthatára egy- aránt nagyon kíváncsossá teszi, hogy min- den áron békés kiegyezés létesüljön a monarchia két fele közt.

Ezek a szempontok irányadók a kor- mányra, s irányadók a szabdelvű párt- ra, ha a Bécsben megállapított kiegyezést magáévé teendi, a mit politikai köraink kétségtelennek tartanak. Senki sem hiszi, hogy ezzel elérettet azon megoldás, mely az ország anyagi fölvirágzásának szem- pontjából kívánatos. Azon bajok, melyek Magyarországra a vámtérület közösségéből hárulnak, nem lesznek orvosolva, amár nehány pontban hatásuk talán mérsékel- tetni fog. De nem a közgazdasági czélsze- rűség, hanem a politikai szempont mos- tan a mérvadó; meg kell hajolni a vi- szonyok kényszerűsége alatt, ez a helyzet, melyből Tisza Kálmán valóban elismerésre méltó buzgalommal igyekezett kijutni, de fájdalom sikertelenül. Anyagi nyomoru- sághoz legutóbb még a különbnyodalmak veszélyei járultak s lehetetlenné tették, hogy Magyarország minden áron ragasz- kodjék eredeti álláspontjához s válságot idézzon föl, mely beláthatatlan követke- zményekre vezethet.

Igyazuk kiegyezés Magyarországnak a monarchia érdekében hozott újabb áldoza- ta lesz; tanúsága ama rendkívüli loyali- tásnak, melylyel ez az ország a birodalom másik fele iránt viseltetik. Pedig oda át nem igen viszonozták e loyaltást. Ellen- kézőleg az osztrákok mindenféle szélső ki- vánságokkal álltak elő s a többek közt például egyenesen azt kívánták, hogy az új kiegyezés huszonöt évre köttessék és pedig úgy, hogy ha annak megváltoz- tatására a huszonnegyedik évben a két kormány közt egyetértés nem létesül, az egyezmény további huszonöt évre érvény- ben maradjon. Ezt az extravagans ohajt kormányunk természetesen elvetette s az új egyezés öt évi felmondással tíz évre fog megkötöttetni.

Az is ismeretes, minő határozott véd- vámos irányt követett az osztrák kormány a vámtarifa megállapítása körül. Itten is több fontos engedmény eszközöltetett s több fontos olyan cikk beviteli ványa, melyet Magyarország nagy mértékben vásárol, le- szállított, míg viszont néhány magyar főezikk után, minő a liszt, a szalonna a behozatali vám emeltetni fog. Igazi ered-

ményt kormányunk csak a határvámfo- gyasztási adó-restitutio kérdésében tudott elérni, melyben olyan combinatio fog va- lósíttatni, mely Magyarországnak évenként körülbelül 2-2½ milliónyi hasznót hozand. Ellenben a fogyasztási adók ügye elhalasztatik a quotatárgyalásokig, melyek még ez évben megindíttatnak. Végül a bank kérdésre nézve is közvetítő javaslat merült föl, mely körülbelül azon alapel- veknek felel meg, melyeket 1873-ban ma- gyar részről az akkori alkudozásokban hang- sulyoztak. Száraz tehát az eredmény, mely- lyel a ministerek Bécsből hazajöttek. Ezt magok is elismerik s épen azért appellál- ják az ügyet a törvényhozás vezértagjai- hoz, kiknek hozzájárulásától vagy ellenzé- sétől függ a kormány további magatar- tása.

A kereskedelem-politikai kiegye- zés Ausztria és Magyarorszug között. A „P. N.” szerint befejezettnek tekinthető. Vannak még vitás kérdések, de a helyzet olyan, hogy e kérdéseket illetőleg is a két kormány kö- zötti kiegyezésben kételkedni alig lehet.

Az új egyezés főpontjait a „N. Fr. Presse” a következőleg ismerteti.

A vámtarifára nézve a két kormány meg- egyezett abban, hogy a védvámi elvet nagyobb érvényre nem juttatják, mint a mennyire az 1868. évi vámtarifa javaslatban jutott. A vámtételek ezen javaslathoz képest csak egy emel- tetnek vagy mérsékeltetnek. ha más osztályba jutnak.

A vám restitutio kérdésében úgy látszik oly közép utat találtak, mely megfelel a ma- gyar ohajoknak. Azon elvet, hogy a restitutiot minden állam a maga fogyasztási adó bevéte- leiből fizesse, csak a sőtívitelnél lehetett vol- na keresztül vinni, míg a bor és szeszkitvel- nél majdnem leküzdhetlen nehézségekbe ütkö- zött, de az osztrák ministerek készek voltak Magyarországot valamelyik formában kárpót- lni azon átlagos kárért, melyet szenved, midőn a restitutiók a vámbevételekből levonatnak.

A quota iránt a két kormány az illető parlamentek előtt azon állás-pontot fogja vé- delmezni, hogy a számítások alapjait nem kell újból vizsgálni, hanem a küldöttségek egysze- rien elfogadják az eddigi (70: 30) quota- arányt.

A fogyasztási adók kérdésében a két kor- mány határozott ellentétben áll egymással; e kérdés nincs megoldva.

A bankkérdés eddigi fázisai ismeretese- k. Széll Kálmán banktervét a nemzeti bank vizs- zautasította és e határozatot már tudatta is a magyar kormánnyal; nem terjesztett ugyan elő más tervet, de köztudomásu, hogy a nemzeti bank vezér főrfia már az első értekezleteken kifejtették, hogy mily feltételek mellett hajlan- dók Magyarország kívánatait teljesíteni. An- dráffy gróf, mint pénzügyi körökben beszél- ki, a

bank e tervét serényen tanulmányozta és Schwe- gel udvari tanácsost utasította, hogy e terv alapján dolgozzon ki közvetítő indítványt.

Ez a munkálát kész, hivatalosan még nem közöltetett a nemzeti bankkal; de a mi eddig értékre esett, oly hatást gyakorolt a bank vezérfőrfiakra, hogy a Schwegel-féle terv alapján lehetséges volna az egyezkedés.

Mindenek alkudozások mellett a két kor- mány megegyezett abban is, hogy mielőbb fo- ganatba veszi a közvetett adó reformját.

A hercegovinai harcztérről a táviró nem hozott újabb tudósítást azon jelen- tében kívül, melyet Mukhtár pasa az ő győzel- meiről Konstantinápolyba küldött. Azon meg- lepő adattal szemben, hogy a felkelők, egyedül csak a Duga-szoroslatokban, a 7000 moutene- gróval együtt 14,000-nyi számban állottak szem- ben a törökökkel, érdekes a „Pol. C.” követ- kező „jó forrásból” merített összeállítása a föl- kelők hadi erejéről:

Szocietza Lázár vezérlete alatt áll 1100 ember, kik 250 Snider-, 400 Wenzel-fegyver- rel, 300 minő karabélylyal és több régi pus- kával vannak felfegyverve. 850 ember áll Zimo- nics pápa parancsnoksága alatt, kik 150 török Snider, 100 Wenzel-fegyverrel és régi puskák- kal vannak ellátva. 1200-1300 ember áll az elesett Bacsevicset helyettesítő kapitány alatt, kik 280 török Wenzel fegyverrel vannak ellát- va. 1500 ember van kisebb csapatokba felosz- tva Obren, Vukalovics és Melintya fel kelők szá- mát igen kevésre becsülték. Hazugság, hogy csak 31 török veszett volna el. C z e t y n é b ő l í r j á k á p r. 19. Mukhtár pas tájékoztatásának: hártrón Preszjekáról Nerdába vonult vissza. On- nan a felkelők által üzetve mult kedden éjjel Gackóbba ért, Niksics várát nem is érinthetvén meg. Az élelmi szerek egy része a felkelők ál- tal elvették a törököktől, a többit maguk a tör- ökök fogyasztották el. A felkelők készen vár- ják Mukhtár pasát Niksics alatt.

Tűzvész Kolozsvárt.

1876. ápril 22.

A marosvásárhelyi tragoediának második előadása tegnap folyt le városunkban. El- szorul szívünk s megáll kezünkben a toll, midőn e lélekrendítő pusztulás jellemzéséhez fogunk. Kinek vettünk és mit vettünk, hogy ily irlagmatlanul büntetnek a nekünk bősített pusztító elemek? Avagy feltett szándéka a sors- haragnak, hogy e nyomorult országnak a jö- vőbe vetett szép reményen kívül elpusztítsa a vagyont, mit hosszú multon át, a jelen szomo- ru napjainak tengtetésére ezerek munkája fel- halmozott. Ki adta beleegyezését az ördögisz- véshez, melynek értelmében viz és tűz, az elkeseredett ösellenések, békére lépnek együtt egy helyen nem fértetvén meg, felosztották maguk közt az országot, hogy távol egymás- tól külön-külön vakmerő elbizakodottsággal puszt-

sokétól küldön választotta. 1869-ben Károlyi Péter Váradon már predikátor lett s János Zsigmondtól ez évben egy jul. 13-án Gyulafe- hérvárt költ adománylevél által példás élete és erőneyei, becsületessége s nem közönséges tu- dományossága tekintetéből (s hozzá tehetők tán: némi lekötézésül jövőre) nagy kiterjedé- sű szőlő birtokot nyert.

Kolozsvárról lett eltávózásával a két fe- lekezet közt szakadás csakhamar bekövetke- zett, az élénk tüzött czélhoz képest ezen isko- la történetének további folyamata nem tarto- zik vizsgálódásunk körébe. Ennélfogva e szá- zad hátra levő részét mellőzve, átme gyünk a XVII-ik századba, a kolozsvári evang. refor- mált felekezet új iskolája megalapításának kor- szakára.

II. Fejezet.

Az óvári iskola 1608-1656.

Az átalakulási mozgalom, mely János Zsigmond uralma alatt a három protestáns fe- lekezetnek a régi egyházzal való egyenjogosi- tásában tetőpontra jutott vala, a nevezett uralko- dó halálával a megállapodás hatávonáig ért, mondhatnók, bizonyos tekintetben visszaesést szenvedett. Az innovatorok fölöttellenörködésnek a Martinuzzi idejében kezdődött szigor modorá- ban lett fölújítása: míg egyfelől a vallásügy egyházi vezetőt némi óvatosságra, tartózkodás- ra intette, másfelől a világi elem nagy több- ségét nem hogy korlátozta volna, sőt a kivi-

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 5 kr. Elyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stübenbastei Nr. 2. (Eck- haus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Vo gler (Wallhach- gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Már hirdetések felvételi irod. Budapesti szerviztér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józsefstr 10. sz. 1. emelet

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

A KELET TÁRCZÁJA.

A kolozsvári ev. ref főtanoda

TÖRTÉNETE.

NHAI FEKETE MIHÁLYTÓL.

Átalakulások kora 1545-1568.

(Folytatás).

Irid Ferencnek, kit a Stankar elleni vallásában nyert diadal már tanítói pályá- ján a r száryaira emelt vala — 1557-ben utóda lt az iskolai tanszéken Basilius, vagy Bod szint Balázs István kolozsvári fi.

Basilius személyére vonatkozó s a rec- torsága dejéből fennmaradt iskolát érdeköl ada- tok közl szorítkozom a lehetőleg csupán azok- ra, a rket Kolozsvár városának azon időben kelt jezőkönyvei s a levéltárnak egyéb, nagy részbenmindez ideig ismeretlen iratai szolgál- tatnak.

158 elején be van jegyezve, hogy Ba- silius Jván a rector, Molnár Gergely magis- tert bevezette a consistoriumba.

Ugyanazon év pünkösdi szombatján a gyű- lés jegyzőkönyvében köv. értelmű végzés ol- vasható: „Mivel az ország e városban nyilván- os iskolát állított a fekete barátok zárdájában, a hol a lectorok nyilvános előadásokat tartsa- nak, ennél fogva a százas gyűlés (centumvi- ratus) elhatározta, hogy a nagyobb tanulók menjenek le a zárdába lecke hallgatni, a rector pedig tanítványaiával együtt maradjon a régi iskolában — s az illető órákon a csegety- tyű közös jeladására tartozzék mindenki lec- kére menni s ezalatt a gyermekkel maradjon egy segédtanító (locatus), a ki őket oktatssa, hogy a tanulásban hátrányt ne szenvedjenek.”

S ugyanezen gyűlés jegyzőkönyve szerint, Dávid Ferencz lelkész azt kívánja, hogy a ko- lozsvári bíró fiát, Fodor Bálintot alkalmazzák az iskolában lectornak, mire a gyűlés határo- zza, hogy: a plébánus ur vizsgálja meg Fodor B. képességét s ha kielégítőnek találja, legyen lectorrá s ha kivüle még két avagy három egyén is találkozzék, a ki lectorságra képes, alkalmazni kell mindnyáját a szükségelt meny- nyiség s fizetés tekintetében a plébánus a ne- gyed jövedelemből elégítse ki őket.

A lectorok vagyis segédtanárok ily mérv- ben való alkalmazása felől tett intézkedés ta- nusodik azon lendületről, melyet a tanügy az országos adományozás következtében nyert, mi- után Fodor Bálinton kívül, még két-három egyén fölvetéléről van szó, holott Basilius mel- lett már Molnár Gergely is alkalmazva volt, mint segédtanár.

Balázs Istvánnak alkalmasint 1564-ben végződik rektori pályája. Miután azonban élet- írói szerint thordai papságot is viselt: nem le- hetetlen, hogy a közelebbi évek alatt már el- ment volt Kolozsvárról, de utódjáról sehol sem találván említést, az, a kit ez időpontnál utá- na nyomba sorolunk kell az isk. rektor- ságban: Szikszai Fabricius Balázst.

Utóda Károlyi Péter, kinek neve a wit- tembergi akadémián Eszéki Mihály magyartár- sodai senior alatt 1564-ben van bejegyezve. „Erdélyben lett volt a kolozsvári iskolában lector, az holott deák, görög, zsidó nyelveket s egyéb szükséges tudományokat nagy haszon- nal tanított” — mondja róla Bod P. (Athe- nás.) Irja tovább ugyanezen szerző felőle, hogy „mikor alattomban Blandrata és Dávid Fer- a sz.-háromság ellen való tudományról tanácsko- zának, e vette észre, kijelentette és ellenek tá- madott.” Anyit tudunk, hogy őt csakugyan a sz.-háromság fölötti vita keserűségei idege- nítették el Kolozsvártól s ezek következtében költözött át N.-Váradra az oda való iskola- rektorság elfoglalására. A Gy.-Fehérvárt 1568. martius havában tartott egyházgyűlésben már mint várad tanár vett részt. Ez a gyűlés a következő 1569-ik évben folytatolag tartott n.- várad vitával együtt, melyben több tekinté- lyes világi egyénen kívül a két ország majd minden egyházi nevezetessége szerepelt, végle- gesen fölállította a határfalat, mely az ev. re- formatusokat egy új felekezettől, az unitárius-

vott alap elszántabb védelmére s ebből, mint kiindulási pontból, mind szélesb terjeszkedésre ösztönözte. Következésmény lön, hogy az unitá- rius vallás, a helyett hogy követőt Dávid eles- tén megdöbbenve visszariadtak volna — Er- délyben, mondhatni, általános elterjedést nyert s a századok által híven megőrzött lutheri és a magyarság által legutóbb kivívott háromságe- lenes álláspont között alig maradt fenn, leg- alább számármányilag jelentékeny elem, a két felekezet közt áthidaló kapcsoló képezők osztá- lyából. A tényleg már naggyobbrészt magyar, de névleg legalább félig még szász Kolozsvár egészben unitáriussá lön s e hitvallással ellen- nézeti felekezeteket egyikét sem tűrte kebelében. A jezsuiták befogadása rövid ideig tartó kény- szerűség volt; melynek, a mint egy kissé sza- bad kezét nyerhettek, azonnal véget is veté- nek. A XVII-ik század elején országgyűlésileg kellett intézkedni a felől, hogy katolikus pap Kolozsvárra bejöhessen „betegeket vizsgálni és gyóntatni, gyermekeket keresztelni” azon kikö- tés mellett, hogy „elvégezzen ezféle czeremo- niákat, ismét tartozzék recedálni, e megszorí- tás a protestáns felekezettiekre nézve is gya- korlatban volt, ha tán nem is épp akkora mérvben, mint a katolikusokra nézve.

(Folyt. köv.)

Figyelemre méltó!

Építők és építtetőknök **leszállított ár mellett.**
Legjobb minőségű **tégla és eszerép** nagy mennyiségben kapható és megrendelhető

BOGDÁN ISTVÁN irodájában.

(43)

(6-*)

MATICO-INJECTION

Grimault és társa párisi gyógyszerészek.

Ezen Párisból származó valódi Maticolevelekből készült gyógyszer hatóhatósága a takar s mindennemű nyálkás kifolyás ellen, általában el van ismerve. Ez az egyetlen ilyenű szer, melynek sikerében bízni lehet. A számos utánzás elkerülésére kéri: »Grimault és társa« címét minden üvegen követelni. — Főraktár Bécsben Benno Raabe gyógyszerkereskedőnél, a Bäckerstrasseban.

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszer. urnál.

A telep túlhalmozása miatt

bánulandó olesó árban adatlak el:	
Szalmaszék, jól töltve és fűzve	2 fittól feljebb
Tengeri fű-mátrázok, jól töltve és fűzve	4.50 „
Bőr-mátrázok, jól töltve és fűzve	10 „
Csigatoll-nókok	10 „
Levart paplanok	2.50 „
Toll-vánkosok	2.25 „
Derekalkak	6.50 „
Betoló vas-ágyak	8 „
Vas gyermekágyak	12 „
Vas bölcsők	12 „
Gyermekkosár koskák, csinosan felszerelve, ernyő- és függőnyvel	10 fitt 50 kr.

Legnagyobb választék pokróczokból, ló- és fiánél-takarókból, valamint mindenféle vasbútorból szállítók, intézetek, fali lakok, kertek számára.

Weinberger K.
ágyemű- és vasbútor gyára, **BÉCS, VII., Mariahilferstrasse 88.**

A részletes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk. Vidéki megrendelések a vasúthoz, gőzhajóhoz vagy postához ingyen szállítva, pontosan teljesítettek.

(43)

(8-24)

4 goldene
Medaillen.

Liebig

Ehren-
Diplome.

Company Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Nur ächt

wenn die Etiquette eines jeden Topfes
nebenstehender, Namenszug in blauer Farbe trägt.

Liebig

Kapható **CSIKI IMRE** fűszerkereskedésében
Kolozsvárt.

A kolozsvári kisegítő pénztár-egylet

folyó hó 22-dikére hirdetett közgyűlését az egyleti-
tagok alapszabályilag megkivántató száma hiányában nem tarthatván meg

új közgyűlés hirdettetik,
mely május 6-kán délután 4 órakor,

a VÁROSHÁZ NAGY-TERMÉBEN fog megtartatni. Ezen közgyűlés a
kitűzött tárgysorozat felett, tekintet nélkül a megjelent tagok számára,
határozni fog.

A már kiszolgáltatott igazolójegyek érvényben maradnak. További
igazolójegyek május 4- és 5-kén délelőtti hivatalos órákban
fognak kiszolgáltatni.

Kolozsvárt, április 22-kén, 1876.

Az Elnökség.

„VICTORIA“ biztosító társaság

Kolozsvárt

(alapított 1865-ben.)

Forgalmi kimutatása:

(1874 dec. 31.)

Összes bevételek kezdettől (1865) — 1873 év végéig o. é. 16,229.161 ft. 17.
Bevétel 1874. évben 3,376.862 „ 82.

Összesen: 19,606.023 ft. 99.

Kifizetett károk kezdettől (1865) — 1873 év végéig o. é. 5,355.856 ft. 42.
Kifizetett károk 1874-ik évben o. é. 1,324.799 ft. 85.

Összesen: 6,680.656 ft. 27.

Kiosztott nyereség kezdettől 1874-dik év végéig o. é. 439.738 ft. 69.
Évi díj bevétel ca. 1,500.000 „

Biztosításokat fogad el:

- tűzkárok ellen, (ha villám-csapás által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
- jégkár ellen, teljes kártérítéssel;
- az ember életére, minden módozatokban, és közvetíti
- a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvárt, főter 26 szám.

Vezér-ügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága.

Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr,
Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-
Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb
helységében. (473) (25-*)

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötele-
zettségének mindig hiven és pontosan megfelelvén, bizalommal hívja fel
a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és
minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

„VICTORIA“ biztosító társaság.

Éppen most jelent meg

s **STEIN JÁNOS** könyvkereskedésében Kolozsvár

kapható:

FALI TÁBLÁK

az elemi rajztanításhoz.

Rajzolta Felméri Mózes.

A használatukhoz szolgáló vezér-fonalat írták Kozma Ferenc

Felméri Mózes, sz.-keresztúri áll. tanítóképezde tanár.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium által 1876. 28,924 szám alatt ajánlva. Ára 6 fitt.

Postán küldve csomagolás és fuvarlevélért 1. kr.

A nevezett művet a sajtó a legkedvezőbben fogadta. A Néptanító
Lapja 1875. évi 23. számában, hol a miniszteri ajánlat is költetve, az mo-
datik róla, hogy a tanmenet megállapításában **oly helyespedagógiai**
tapintat vezérelte szerzőket, melytől elismerésünket annál kevésbé tagadhatjuk,
meg, minthogy a különböző elemi rajztanítási rendszerek nagy melegegelen
annyiak után nem lett volna nehéz eltévedniök. A **stigmographiai** rajz-
kellő méltatása az elemi fokon már magában véve is nagy érdem.
Az átmenet a stigmogr. rajzból a szabadkézi rajzra eléggé előkészített, s tehát es-
oly sokak által betűthetetlennek hitt út a két fokozat között eggyé át van bi-
dalva, a mi által úgy bizsúzik a **stigmogr. rajz legkonokab** ellenel te-
le lesznek fegyverezve. A gyermekek elő szánt mintalapokól a falitáblá-
kig már jelentékeny módszertani baladás van. Mindezek folytán ajos lenne leg-
alább azon egy érdemet elvitatni a Kozmák művétől, hogy az jelenleg hézag-
pótló és miut ilyen hivatva van jó szolgálatohtat tenni a
népiskolai rajz-oktatás ügyének. Mindezek utá melegen
ajánljuk ezen rajztanítási művet népiskolánk számára. A ki-
vitel elég szabatos és iz éses. A nyomdai kiállítás pedig Stein. nyomdájánál
becsületet válik.

A „Székely Tanügy“ 1875. 17-lik számában részletes ismereteket
közölve egy műszaki tanító tollából, s a többek közt a vezérfonról azt mondja,
hogy „az nem követel művészi tehetséget a tanítótól, hanem megijia a tananyag
megtanítására a részletes utmutatásokat, melyek szerint **oly tanító** is
képes a rajzot sikeresen tanítani, kinek thetségei
e tantárgyban kiképezni alkalma nem volt. A ki a st-
mogr. módszert ismeri, bizonyosan előnyt fog adni ennek a népisólában. Míg
módszerek felett, s bizonyára érdemül tudja fele táblá-
nak, hogy a rajzoktatást e módszer szerint kezdik. Nagy
reményűök van, hogy így vezetve a rajzoktatást, annak dús silere elma-
radhatatlan lesz. Ez életrevaló taneszköz, ha tanítóársai körében mege-
partolásra talál, nagy lendületet fog adni a lépiskolai
rajzoktatásnak.

A „Prot. egyházi és iskolai lapok“ mind ugyanezen előnyeitmeli ki em-
nek s melegen ajánlja az érdeklettek figyelmébe, s általában minden inté-
zetbe, hol elemi rajztanítással foglalkoznak.

A „Hon“ 1875. évi dec. 18-diki számában szintén igen ámulog íse-
teti. „Az elemi rajztanítás — mondja — nálunk mindeddig csakne kizárólag
minták után történt, s így csak **örvendetes nyereségnek**
tekintjük, hogy e téren magyar emberek is tesznek kísérlete. Szerzők mód-
zere a stigmographiai, s szabadkézi rajz kombinációjában áll. Szerzők az általá-
nos pedagógiai elveket megtartják, s mindenek felett az egysűtségre jobban
ügyelnek, mint rendesen szokott. Nézetünk szerint e módszer hiszen helyes.
Szerzők módszerük megvilágítására **oly vezérfonalat** írták, mely vi-
lágosság és teljesség tekintetében páratlanul áll, mint pa-
dagógiai munka is kiváló figyelmet érdemel.

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,
ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT.

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megbővitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék, a **könyomdát** kitűnő metsző kezeli. A **nyomdai munkák** kiállításához szükségelt anyagok a legbb
és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZÁMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olesó árban képes előállítani, hogy e nembn bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemű és nyelvű **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszer-tári-jelzetek, bor-, rozsols- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlötek, baromutlevelek, vásárcédulák, hirdetmények, bármilyen**
falragaszok, szóval minden e szaktba vágó munkák **izletes kiállítását** elvállalja. (9) (6-*)

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáráóságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükség-
letekre megkivántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

Az új „**polgári törvénykezési rendtartás**“ban és a **Kolozsmegye gyalui egyesbirája** által a községi előljáráóságok részére kiadott „**utasítás**“
ban előforduló **magyar** akár **román** szövegű nyomtatványokból — melyekből készletet tart — külön kis mennyiségben **konz számra** is, jutányos árban szolgál. Az „**utasítás**“ban előforduló
mintáknál világosan kitéendő: **magyar** vagy **román** szövegű nyomtatvány szükséges-e?